

Народно читалище Пробуда - 1908г. - с.Воден

Едно от проявленията на някогашната българска култура е читалището. То има своеобразно развитие. Основано е на 25.01.1908г. от родолюбивите българи Манол Сираков, Тенчо Вълчанов, Тодьо Колев, Гочо Жеков, Стайко Манахилов, и Петко Ванчев Милчев(нашият дядо, с когото се гордеем).

В началото не е имало читалищна сграда. Книжният фонд (около 500 тома) е бил съхраняван в един училищен шкаф.

С основаването на читалището се създава и съмодейният театър. Първата пиеса, която се е играла е била „Три синджира роби“ под ръководството на учителя Манол Сираков.

Липсвали са декорите, костюмите, сцената е била примитивна. Женските роли в началото се играели от мъже. Първата жена, появила се на сцената в село Воден, била учителката Николина Якимова.

След нея като актриса се проявява Бона Данева Гочева. Дейно участие като самодеици са проявявали Димитър Атанасов, Манахил Стайков, Даньо Гочев, Панаъот Манолов, Делчо Кирев, Стоян Узунов. Донка Узунова, Атанаска Манахилова, Делка Павлова и Славка Стефанова.

Много са в миналото културните прояви, чрез които жителите на селото са изразявали своя порив към живота. Някога на читалищната сцена, направена от стари дъски и завеса от бяла хърманска черга, са оживявали героите от славното ни минало, тези които търсят отговор на сложните житейски въпроси. Още се помнят постановките на „Хан Татар“, „Хъшове“, „Свекърва“ и много други. Не са забравени имената на селските „актьри“ Жеко Стайков (софльор), Кольо Тодев, Делчо Лозев, Въльо Димитров, Грозьо Жеков, Ганчо Ванев (комик), Петко и Филип Пандови, Тодьо Илиев, Стефка и Стайко Колеви, Стайко Манахилов, Минко Гочев, Танка Димитрова, Николина Манахилова, Атанаска Вълчанова, Тянка Лозева, Данка Стефанова, Танка Тодева, Калинка Данева, Бълчан Вълев, и много други.

През 1957г. с помощта от ГНС- Димитровград, с доброволния труд на хората от село Воден и активната намеса на кмета Манахил Жеков и библиотекаря Стайко Колев се положили основите на читалищната сграда в центъра на селото.

Художествената самодейност преди години винаги е била на ниво. Чрез песните жените разкривали любовта си към народното творчество. Фолклорната група изучавала стари песни и заслужено е завоювала едно от първите места на празника „Китна Тракия пее и танцува“.

През 1964г. бе създадена битова група за народни песни с ръководител Стефка Пенева

Обръщайки поглед към близкото минало, не мога да не спомена и имената на изявените самодейци. А списъкът е дълъг: Желязка Стайкова, Минка Колева, Йонка Делчева, Тонка Панайотова, Атанаска Генчева, Делка Митева Балабанова, Танка Георгиева, Матка Петкова, Ванка Петкова, Господинка Атанасова, Тонка Ванева, Стефка Пенева, Павлина Митева, Петрана Николова, Бистра Атанасова, Добро Христова, Добра Калинова, Стоянка Стоянова, Танка Лозкова и др.

Годините се низели една след друга. Сменели се и хората , чиито имена са били свързани с читалището. Последователи на Манол Сираков са Стоян Узунов, който ръководи читалищната дейност до 1945 година, Димитър Якимов, Манахил Стайков, Кольо Тодев, Кольо Лозев, Тодьо Димитров, Грозьо Жеков, Стайко Колев и др.

Днес времето е динамично. Днешните образовани млади хора знаят чужди езици, разполагат с богата информация, придобита от компютрите, но нека не забравяме, че българската книга е сред вечната старина и дава частица от своя живот на поколенията. Да не забравяме, че книгите правят човека по – добър и по – умен. За това те ще си останат извор на знания, сили и мъдрост за млади и стари. Нека винаги да си спомняме посланието на Константин Преславски: „Търсете книгите, защото в тях има

живот вечен”

С умиление си спомням как като деца се надпреварвахме да вземаме книги от читалищната библиотека и живеехме с приключенията на Робинзон Крузо, с приказките на Шаръл Перо и Андерсен и с героите на Маин Рид.

Четяхме Вазов, Йовков, Елин Пелин и много други автори.

Преди няколко десетилетия в библиотеката към читалището е имало стотици томове от нашата и светвна класика. С голямо увлечение се е чела хубавата книга, която е била близка и скъпа за много от съселаните ми. Години наред тя е обогатявала техните представи и знания благодарение на един от най – ревностните почитатели на хубавата книга като Стайко Колев.

Сигурна съм, че читалището ще продължи съществуването си и ще се развива. Днес народният фолклор, обичаи и традиции са се запазили благодарение на такива таланти и упорити жени като; Иванка Господинова Пехливанска, Славка Динева Тодева, Марийка Делчева Костова, Вълка Делчева Димова, Донка Ангелова Тончева, Златка Желязкова Янева, Атанаска Димитрова Генева, Желка Петева Вълева, Йорданка Иванова Трандева и Петранка Николова Христозова ,Пенка Делчева.

Те не са загубили възрожденския си дух, не са забравили песните на своите майки и баби и на всеки празник напомнят за предците ни, търсейки в миналото това, което трябва да знаят поколенията след нас. Така хората по един скромен начин влизаха и влизат в историята на читалището.

Преди години в центъра на селото е била посроена и така наречената кооперация. Новата сграда била на два етажа. На първия етаж имало магазин и кафене, а на втория се помещавали кметството и читалището. Хората от селото не могли да се нарадват на тази придобивка, тъй като в злокобната нощ на 1941г. сградата била подпалена и изгоряла до основи.